

Административно-правно регулиране на *сухопътната територия*

Административно териториално право

Същност на административното териториално право

Територията е вторият конститутивен елемент на държавата след народа, хората. Конституцията на Република България (КРБ) използва термина „територията на страната“ (чл. 84, т. 11), с който се „означава държавната територия на Република България, т. е. онази част от земното пространство, върху която се разпростира суверенитетът на българската държава“. В Тълкувателно решение № 6 от 1994 г. Конституционният съд (КС) на Република България определя наличието на различни части на държавната територия: „сухопътна, водна, въздушна, подземна, както и приравнени към държавната територия обекти. [...] Най-напред това е сухопътната част от държавната територия – материкова и островна. Що се отнася до водната част от нея, това са вътрешните национални (неморски) води и вътрешните морски води. Териториалното море е безспорно част от българската държавна територия, но за него съществува право на мирно преминаване на кораби на всички държави в съответствие с изискванията на националния закон и международното право. Въздушната част от територията на страната се състои от въздушното пространство над нейната сухопътна територия и над нейните вътрешни и териториални води. [...] Към държавната територия спада още подземната част от територията (недрата под сухопътната и под водната територия)“.

Тълкувателно решение № 6 от 12.7.1994 г. по к. д. № 6 от 1994 г. на Конституционния съд на Република България, обн., ДВ, бр. 59 от 22.7.1994 г.

Същност на административното териториално право

От това следва, че КРБ разглежда държавната територия в цитираните няколко измерения:

- - сухопътна част;
- - водна част;
- - подземна част;
- - въздушна част.

Същност на административното териториално право

Административното териториално право е съвкупност от административно-правни норми, които уреждат еднородни и социално-значими обществени отношения при използването и защитата на сухопътната, водната, подземната и въздушната част от територията на Република България, в качеството ѝ на природен ресурс и обект на собственост, с цел осигуряване на устойчивото развитие на държавата и оптималното съчетаване на интересите на гражданите и обществото.

Систематизация на административното териториално право

Системата на административното териториално право е научно обоснована последователност на подреждане на административно-правните институти и норми относно територията на страната в зависимост от тяхната значимост, роля и съдържание поради естеството на регулираните социални отношения. Тя е определена от Конституцията на Република България и административното законодателство.

Административно-правно регулиране на сухопътната територия

Важен компонент на *сухопътната част от територията* на страната е земята – „основно национално богатство, което се ползва от особената закрила на държавата и обществото“ (чл. 21, ал. 1 от КРБ). Тя е основен природен ресурс. В това си качество земята е обект на специална защита от страна на държавата, която осигурява: „разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната“ (чл. 15 от КРБ). Земята е особен обект на икономическия оборот и на правните отношения поради своите природни качества, свойства, предназначение и значимост за гражданите. Поради това КРБ предвижда, че „обработваемата земя се използва само за земеделски цели. Промяна на нейното предназначение се допуска по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закон.“ (чл. 21, ал. 2). Чужденци и чуждестранни юридически лица могат да придобиват право на собственост върху земя (чл. 22, ал. 1 от КРБ). Това може да се осъществи при условията, произтичащи от присъединяването на Република България към Европейския съюз или по силата на международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България, както и чрез наследяване по закон.

Административно-правно регулиране на обществените отношения по повод използването и защитата на *сухопътната територия*, свързани с:

- а) териториалното и селищното устройство (урбанизираните територии или в отделни поземлени имоти извън тях);
- б) земеделските територии;
- в) горските територии;
- г) защитените територии;
- д) пътищата.

Нормативна уредба на териториалното и селищно устройство (урбанизираните територии):

- Закон за административно-териториалното устройство на Република България.
- Закон за териториалното деление на Столичната община и големите градове.
- Закон за геодезията и картографията.
- Закон за кадастъра и имотния регистър.
- Закон за регионалното развитие.
- Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги
- Закон за устройство на територията.
- Закон за устройството и застрояването на Столичната община.
- Закон за устройството на Черноморското крайбрежие.
- Закон за държавната собственост.
- Закон за общинската собственост.
- Закон за управление на етажната собственост.
- Закон за културното наследство.

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на урбанизираните територии:

- Министър на регионалното развитие и благоустройството или оправомощени от него длъжностни лица.
- Министър на отбраната.
- Министър на вътрешните работи или от определени от него длъжностни лица.
- Изпълнителен директор на Агенцията по геодезия, картография и кадастър.
- Министър на правосъдието или оправомощено от него длъжностно лице.
- Министър на туризма или оправомощено от него длъжностно лице.
- Министър на културата или оправомощени от него длъжностни лица.
- Комисия за енергийно и водно регулиране.
- Началник на Дирекцията за национален строителен контрол или упълномощено от него длъжностно лице.
- Председател на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор или от упълномощени от него длъжностни лица.
- Областни управители.
- Кметове на общини.
- Кмет на Столичната община или от оправомощени от него длъжностни лица.

Нормативна уредба на административноправния режим на *сухопътната територия*, свързан със земеделските територии:

- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи.
- Закон за опазване на земеделските земи.

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на земеделските територии:

- Министър на земеделието и храните или оправомощено от него длъжностно лице.
- Длъжностни лица, определени от директора на областната дирекция «Земеделие».
- Областен управител по местонахождението на имота или от упълномощено от него длъжностно лице.
- Кмет на общината или оправомощено от него длъжностно лице.

Нормативна уредба на административноправния режим на *сухопътната територия*, свързан с горските територии:

- Закон за горите.
- Правилник за прилагане на Закона за горите.

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на горските територии:

- Оправомощени от министъра на земеделието и храните длъжностни лица от регионалните дирекции по горите.
- оправомощени от министъра на вътрешните работи длъжностни лица.
- Кметове на общини.

Нормативна уредба на административноправния режим на *сухопътната територия*, свързан със защитените територии:

- Закон за защитените територии.

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на защитените територии:

- Министър на околната среда и водите или упълномощени от него лица.
- Министър на земеделието и храните или упълномощени от него лица.
- Кметове на общини или упълномощени от тях лица.

Нормативна уредба на административноправния режим на *сухопътната територия*, свързан с пътищата:

- Закон за пътищата
- Правилник за прилагане на Закона за пътищата.

Контролни и надзорни органи в областта на административноправното регулиране на пътищата:

- Председател на управителния съвет на агенция «Пътна инфраструктура» или от упълномощено от председателя на управителния съвет длъжностно лице от агенцията – за републиканските пътища.
- Директор на Агенция "Митници" или от упълномощено от него длъжностно лице от агенцията.
- Председател на Държавна агенция "Безопасност на движението по **пътищата**" или оправомощени от него длъжностни лица.
- Кмет на съответната община или от упълномощено от него длъжностно лице – за общински или частни пътища.